

 Forum for
 utvikling og miljø

Innspill til forhandlingene i FNs 78. generalforsamlings andre komité fra ForUM

Forum for utvikling og miljø (ForUM) er et nettverk bestående av rundt 60 miljø- og utviklingsorganisasjoner.

Bakgrunn

Utviklingsfinansiering er under press, sa statsminister Jonas Gahr Støre under årets Høynivådialog for utviklingsfinansiering i New York. Han fortsatte med at oppnåelsen av bærekraftsmålene innen 2030 er i fare, men at vi fremdeles kan snu trenden. Dette budskapet er kjent, og det er flere initiativ som kan bidra til å snu trenden, som Norge bør støtte.

Ifølge [Tax Justice Network](#) vil verden tape 4,8 billioner USD det neste tiåret til skatteparadiser hvis man ikke får på plass en skattekonvensjon. Ifølge [UNDP](#) har 54 utviklingsland akutt behov for gjeldsslette for å unngå en utviklingskrise og ifølge [FNs generalsekretær](#) bor 40 prosent av folk som lever i ekstrem fattigdom i land med alvorlige gjeldskriser. I tillegg til andre faktorer, som blant annet strammere budsjetter og høye renter, gjør dette at situasjonen er svært alvorlig for mange land og folk.

I [2023 FSDR Report](#) skriver FNs generalsekretær at store reformer i den internasjonale finansarkitekturen er nødvendige for å bekjempe fattigdom. Vi vil ikke klare å løse dagens utfordringer ved å opprettholde systemene som var med på å skape dem. Det er avgjørende at diskusjonene rundt reform av den internasjonale finansarkitekturen fører til ambisiøse reformer.

FN er den eneste organisasjonen som kan samle alle land rundt løsninger på disse problemene. Vi mener derfor at Norge må vise lederskap og gi tydelig støtte til en styrket rolle for FN i både internasjonale skatte- og gjeldsspørsmål.

Financing for development-prosessen (FfD) i FN er i hovedsak koordinert av FN, men internasjonale finansinstitusjoner, som Verdensbanken og IMF samt Verdens handelsorganisasjon (WTO) er også tett koblet på prosessen. Dette gjør FfD til en inkluderende prosess for statene siden den er i FN, men som også inkluderer de største multilaterale institusjonene innen utviklingsfinansiering. Det er viktig at dette sporet fra Addis Ababa Action Agenda blir opprettholdt og styrket.

Internasjonal konferanse om utviklingsfinansiering (FfD4)

Å bekjempe ulikhet er et av satsningsområdene innen utviklingspolitikken til regjeringen, men så langt er det et område som har fått mindre oppmerksomhet enn andre satsningsområder. Norge bør være en ambisiøs og aktiv pådriver for en ny internasjonal konferanse for utviklingsfinansiering (FfD4) under årets forhandlinger i andre komité.

Det er flere store kriser som må løses og vi deler Norges ambisjon i innlegget under generaldebatten i FNs generalforsamlings andre komité om å svare på krisene vi møter i dag, samtidig som vi forbereder oss for fremtidige kriser. Reform av den internasjonale finansarkitekturen må stå i sentrum av denne innsatsen.

Regjeringen har meldt i Hurdalsplattformen at den vil sørge for at Norge tar en ledende rolle i det internasjonale arbeidet for å bekjempe ulovlig kapitalflyt og skatteunndragelse, at den vil arbeide for en internasjonal konvensjon om økonomisk åpenhet og at den vil støtte opp om etableringen av internasjonale mekanismer for effektiv og rettferdig håndtering av statlig gjeldskriser.

En internasjonal konferanse for utviklingsfinansiering er en gylden mulighet til å sette disse ambisjonene ut i live.

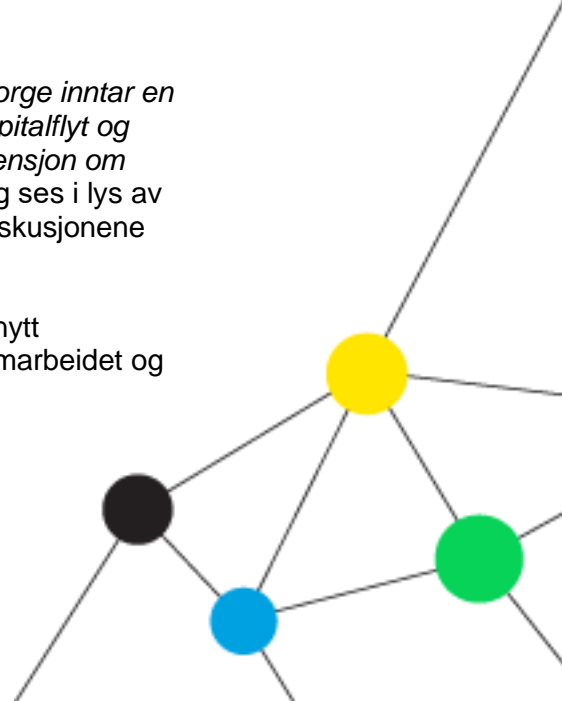
Vi mener at:

- Norge må aktivt støtte en ny konferanse
- Norge må sørge for at resolusjonen som skal stake ut kursen mot konferansen eksplisitt nevner sivilsamfunnets rolle i prosessen og at et selvorganisert sivilsamfunn skal ha et sete ved bordet.
- Norge bør også sørge for at det finnes finansiering for sivilsamfunnets deltakelse.

Styrking av internasjonalt skattesamarbeid

I [Hurdalsplattformen](#) skriver regjeringen at den skal "Sørge for at Norge inntar en ledende rolle i det internasjonale arbeidet for å bekjempe ulovlig kapitalflyt og skatteunndragelse" og at den vil "Arbeide for en internasjonal konvensjon om økonomisk åpenhet". En slik konvensjon bør fremforhandles i FN og ses i lys av den eksisterende FfD-prosessen for å sikre at alle land får delta i diskusjonene og får eierskap til konvensjonen.

Siden fjorårets historiske resolusjon som startet en prosess mot et nytt rammeverk eller instrument for å styrke det internasjonale skattesamarbeidet og

gjøre det mer inkluderende og effektivt, har presset økt for å fremforhandle en skattekonvensjon i FN. [Resolusjon A/RES/77/244](#) viste enighet om at det trengs en ny tilnærming for å bekjempe skattetriksing, hvitvasking og ulovlig kapitalflyt, i tillegg til å bygge ny tillit til det internasjonale skattesystemet. Resolusjonen legger til grunn at måten det må gjøres på er å skape et helhetlig rammeverk for internasjonalt skattesamarbeid, som også tar hensyn til ulikhet, klima og miljø, helse og likestilling.

FNs generalsekretær ga ut en [rapport](#) om hvordan man kan følge opp resolusjonen i sommer, der han anbefalte tre alternativer: en multilateral konvensjon for skatt, en rammekonvensjon om internasjonalt skattesamarbeid og et ikke-bindende rammeverk for internasjonalt skattesamarbeid. Rapporten viser også til at OECDs to-pilarløsning av ulike årsaker ikke blir implementert av mange utviklingsland og derfor ikke fungerer som en global, normgivende prosess. FN blir trukket frem som arenaen som kan gjøre internasjonalt skattesamarbeid mer effektivt og inkluderende.

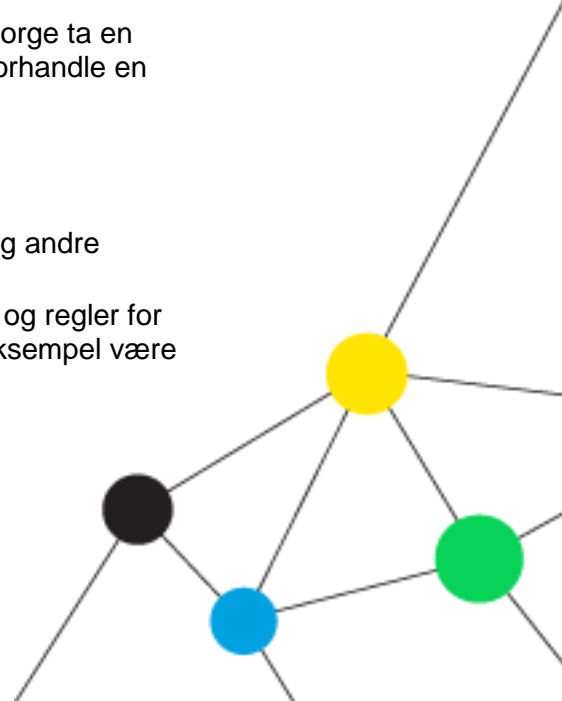
Norge har lenge vært ledende innen internasjonale skattespørsmål og tidligere [uttrykt eksplisitt støtte](#) til at FNs engasjement i internasjonalt skattesamarbeid bør styrkes, i tillegg til at FN er den eneste organisasjonen som kan etablere globale normer på en virkelig universell måte. I Norges uttalelser under høynivåuka og under generaldebatten i andre komité har Norge tonet ned dette språket og viser i større grad til OECDs løsninger for internasjonalt skattesamarbeid. Dette ble tydelig i statsminister Jonas Gahr Støres tale under Høynivådialogen om utviklingsfinansiering, der det ble viet stor plass til viktigheten av prosessene i OECD, men det ble ikke uttrykt støtte til de mest ambisiøse forslagene i FNs generalsekretærs rapport, nemlig en skattekonvensjon i FN.

Vi mener at regjeringen må ta en mer ambisiøs rolle i forhandlingene i andre komité og vise lederskap blant OECD-landene. For å oppfylle ambisjonen i Hurdalsplattformen holder det ikke å fremme løsninger som har vist seg å være utilstrekkelige i møte med utfordringene man står overfor.

Videre i forhandlingene i FNs generalsekretærs andre komité bør Norge ta en aktiv rolle for å starte en prosess som legger grunnlaget for å fremforhandle en skattekonvensjon i FN.

Konvensjonen bør:

- Være juridisk bindende for partslandene
- Forhandles frem på en transparent måte, der sivilsamfunn og andre observatører får delta
- Legge grunnlag for en arena der internasjonale skatteregler og regler for finansiell åpenhet kan diskuteres og vedtas. Dette kan for eksempel være

i form av et årlig Conference of the Parties (COP). Bindende regler og forpliktelser kan vedtas i form av protokoller til konvensjonen

- Inneholde regler for sanksjoner dersom partene bryter med konvensjonens forpliktelser, i tillegg til prosedyrer for tvisteløsninger, et kapittel om finansiell åpenhet og et kapittel om det internasjonale skattesystemet og bekjempelse av ulovlig kapitalflukt

Gjeld

Store gjeldsbyrder er en alvorlig trussel mot utvikling og flere land bruker allerede større summer på å betjene gjeld enn de bruker på visse velferdstjenester som helse og utdanning. Løsningene som har blitt presentert de siste årene har ikke klart å holde tritt med problemene som har oppstått.

I Hurdalsplattformen står det at Norge skal "*Støtte opp om etableringen av internasjonale mekanismer for effektiv og rettferdig håndtering av statlige gjeldskriser*". Det er derfor skuffende at Norge ikke nevner behovet for et multilateralt rammeverk for gjeldsforhandlinger i sin tale under generaldebatten i andre komité. Det er på tide at FNs medlemsland også tar til orde for å flytte diskusjoner og avgjørelser om reform av gjeldsarkitekturen inn i FN-systemet igjen.

ForUM mener at:

- Norge bør anerkjenne at en rettferdig mekanisme for håndtering av statlig gjeld må være underlagt en uavhengig part. Vi håper derfor at den norske delegasjonen vil bidra til at dette skjer, gjerne i samarbeid med andre medlemsland.
- Norge bør også bidra til å skape konsensus om bindende retningslinjer for ansvarlig långivning og låneopptak, samt økt åpenhet om låneavtaler og deres betingelser.

